

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-ter 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán

A k. u. k. hadsereg.

Makó, aug. 2.

Kétségbe kellene esni rajta, ha nem volna olyan bolond és szorszorú dolog, hogy van Európában egy ezer éves, állítólag független, állítólag semmi más országnak alá nem velett, állítólag (1791. évi X. törvények csak saját törvények!) csak saját törvényei szerint kormányzott állam, melynek a saját hadseregéhez semmi más köze nincs, minthogy az ő fiai benne töltik el életük legszebb három esztendejét és ő fizeti a rengeteg költséget.

Van egy állam, melynek gazdag és erőteljes, hajlékony, művelt nyelvét tanítják az iskolákban, de kérésztik a saját hadseregéből. Egy magyar gyalogezredet vezényelni hamarabb megtanulhat a pomerániai porosz, aki magyar embert lepíngálva sem látott, mint a háromszéki székely, ha mind a kettő csak az édes anyanyelvét beszéli, más nyelvet nem.

Van egy nemzet, melynek dicsőséges színeivel ékes zászlaját kitézik az iskolákra, a postára, a magánházakra, de a fiai, mikor életüket és vérüket ajánlják fel a haza oltalmára, nem erre a lobogóra esküsznek.

Van egy állam, melynek katonazenekarai - neveléses külsőség, de keserves komikumával annál inkább jellemző - tudják a kínai, japán, perzsa, uruguayi és paraguayi nemzeti himnuszt, de a saját államuk nemzeti himnuszt nem lehet velük eljátszatni, mert nem tudják, mert ezt nem kell tudniok... Alám ez az állam vagy csak tartomány? Nemzet ez a nemzet vagy néptörzs?

Állam és még sem az. Nemzet, de csak félig. Olyasformán fest, mint a közhivatalnokai nagy része, akik egy-fokkal magasabb címmel és jeleggel vannak felruházva, mint a minőnek megfelelő hivatali ellátás udvari tanácsosok, akiktől tanácsot nem kérnek, nyugalmazott őrnagyok, akik századnál nagyobb tömeget tényleges szolgálatban sohasem vezettek, tiszteletbeli főjegyzők és főszolgabírák, akik a rangból egész életükben csak a címet fogják élvezni, a hatáskört soha, csupa cím és jelleg, külső rang, - csupa becikkelyezett állami függetlenség, melyet azonban még emlegetni sem tanácsos nagyon hangosan.

Most Tiszáéknak és Khuenéknak tetszik így és az egész ország nem tehet semmit ellene. Most újabb áldozatokat, újabb vért kérnek ebbe az idegen szervezetbe és ha az ország ezt megadja, nem érdemli meg, hogy magyar királyság legyen.

Elég volt a bécsi kommandókból a hadseregben és a parlamentben egyaránt.

Országgyűlés.

- A képviselőház ülése. -
(All a harc.)

Tart a harc. Kifogyhatatlan készséggel és kitartással. Lehet, hogy a mai nap technikai obstrukciója még szóhoz engedí Bernáth Béla Kossuth-párti képviselőt. A folyosón azt beszélük, vitatják, mit hozhat az augusztus a politikában. Megint jövök Khuent is, aki kijelentelte, hogy éppen semmi új sem fog történni, az ő politikája a *hivárás politikája*.

Természetesen, kézpénznek ezt nem lehet venni. De bármint hallgassanak is el vagy bármire is készsüljenek fel, szemben találják az ellenzékét megtörhetetlen harci készségével, ez a készség minden törvénytelen próbálkozásnak utját fogja állni.

A munkapártban ma délben azt beszélték, hogy a jövő héten 13-tól 20-ig nem lesz ülése a Háznak. 15-én ugyanis ünnep van (Nagyboldogasszony), 18-án pedig a király születésnapja, így a hétfői ülés vasárnap és kedd közé - két ünnep - a szombati ülés a pénteki és vasárnapi ünnep közé elkerül, ami megehezítené a turnust, mert a szabadnapokra elutazott képviselők nem igen jönnek haza. Így akarják aztán az egész hetet szabadságon tölteni. Az ellenzéken nagy kételkedéssel fogadják ezt a tervet.

A mai ülés részletes tudósítása a következő:

Kabós Ferenc alelnök negyedtizenegy órakor megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Barabás Béla és Horváth Gyula kérték szabadságot.

Kun Béla a kérdések külön-külön való fölitéletét kéri.

Elnök jelenti, hogy mindkét esetben névszerinti szavazást és annak holnapra való halasztását kéri. (Zaj.) Bemutatja Máramarosmegye föliratát a hét éven felüli gyermekek gondozása tárgyában, és javasolja, hogy adassék ki a kérvényi bizottságnak.

Lovász Márton ellenindítványt nyújt be, amely szerint a kérvény adassék ki a közgazdasági bizottságnak is.

Elnök jelenti, hogy ez ügyben névszerinti szavazást és annak holnapra halasztását kéri. (Zaj) jobbról.)

Felkiáltások balról: Szavazzon az új turnus. (Zaj.)

Ezután felolvassák az indítvány- és interpellációkönyvet.

Elnök javasolja, hogy az interpellációkra egy órakor térjenek át. (Helyeslés.)

Következnek a tegnapi elhalasztott

a névszerinti szavazások.

Először Rákosi Viktor szabadságkérése fölött szavaznak.

Elnök elrendeli a szavazást, szünetet is ad, azonban a szünet után Rákosi Viktor visszavonta szabadságkérését s így a szavazás is elmaradt.

Következik a Tolna vármegye feliratára vonatkozó elnöki előterjesztés és Lovász Márton ellenindítványa fölött a névszerinti szavazás. Ennek eredményeképpen 129 szavazattal 15 ellenében az elnöki előterjesztést fogadták el.

Következik a névszerinti szavazás a postahelyi kérvény beavatolása fölött.

Bernáth Béla beszédének elhalasztását kéri.

A Ház megadja erre az engedelmet.

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét, amit a Ház észrevétel nélkül tudomásul vesz.

Egy óra lévén, következtek az interpellációk.

Jaczkó Pál távol lévén, interpellációja törölték.

Benedek János: Az Ó-Budát és Újpestet összekötő Dunahíd minél előbb való elkészítését sürgeti.

Kiadták az interpellációt a kereskedelmi miniszterium vezetésével megbízott pénzügyminiszternek.

Lovász Márton elhalasztja interpellációját.

Abraham Dezső: A csomagszállító r. t. ismeretes afféjében interpellál.

Az interpelláció kiadatik a szakminiszternek.

Abraham Dezső a Vidra ügyben bejegyzett interpellációját elhalasztja.

Mádi Kovács János szintén elhalasztja interpellációját.

Bikádi Antal nem volt jelen és így törölték interpellációját.

Ülés vége egynegyed kettőkor.

Justh Gyula üdvözlése.

Földeák a véderőjavaslatok ellen s az általános, egyenlő, titkos választói jogért.

Saját tudósítónktól.

Földeák, aug. 2.

A magyar nemzet képviselőházában most folyó ellenzéki küzdelem korszakos fordulónak a kezdete ebben az országban. Az alkotmányosnak csufolt éra alatt nem volt még parlamenti harc, mely annyira a nép, a valódi nemzet nevében folyt volna, mint ez a mostani. Lélekemelő, fenséges eszme: az általános, egyenlő, titkos választói jog, a melyben e nemzetnek minden hű, munkás fia egyformán hozzászólhat majd ahhoz, hogy a nemzetet miként kormányozzák, a mikor tehát majd nem a lelkéből kiszakadt, idegen zsoldosok parancsolnak e népre törvényeket, hanem a nemzet fogja önmagát saját lelke, óhaja, vágya s ereje szerint kormányozni.

Ennek az eszmének a kivívásáért folyik most a küzdelem. Mert a véderőjavaslatok elleni harcban

is ez az eszme az irányító, hogy a rettenetes terheket, a milyeket e javaslatok akarnak a nemzetre rakni, nincs joga másnak e nemzetre rakni, csak éppen magának, a nemzetnek, hogyha így akarná. Ne engedjük tehát törvénynyé válni a véderőjavaslatokat, hanem iktassuk törvénybe először az általános, egyenlő, titkos választói jogot!

Ha azután a nemzet minden fia szavazatával összeülő nemzetgyűlés fogja azt mondani, hogy keljenek ezek a nagy katonai terhek: ám jól van, akkor igazán a nemzet akarja így, de most, a mikor 20 millió nemzetből csak néhány százezer embernek a képviseléseitől a parlamentben: ez a parlament ilyen súlyos anyagi terhet nem hozhat az egész nemzet nyakára a nemzet nevében!

Igy követeli ezt ma már a nemzet s így fog lenni. A nemzet már is talpon van s nem engedí továbbra is elkönfiskálni isten és természet adta legszentebb jogát.

Az országgyűlésen a nemzetért küzdő ellenzék csak erős, kitartást meríthet abból a hangulattól, mely küzdelme mellett az ország minden részén nyilatkozik már. Ha kell, ez nem marad hangulat, hanem a tettek is kész lesz.

Az országgyűlési ellenzék lelke, vezére a mi képviselőnk: Justh Gyula. Az ország minden tájáról napról-napra elárasztják vezérünket üdvözlésekkel, melyekben megköszönve a nemzet nevében eddigi munkáját a nemzetért való további kitartó küzdelemre biztatják.

A szomszédos Földeák község is teljes tudatában van annak a célnak, melyért a parlamenti ellenzék is csatázik. Tudják, mint jó magyarok, hogy ez a mostani harc - életre - halálra megy most. Mert ha győz e harcban az ellenzéki tábor, győzelme a nemzet győzelme lesz, de ha talán mégis elbukik, bukása végzetes romlást hoz az egész nemzetre. Ha most elbukik a függetlenségi párt, a népjogokat a munkapárt urai úgy eltemetik, hogy nem lehet azt többé fel se támasztani.

Földeák hazafias népe is részt kér magának a népjogokért vívott ebből a harcból. A község függetlenségi és 48-as pártja melyhez, mondhatni, a község egész népe tartozik, az elmúlt vasárnap rendkívül népes közgyűlést tartott, a melyen a véderőjavaslatokkal s a választói joggal foglalkoztak. A gyűlés a nemzet anyagi s erkölcsi existenciája ellen való merényletnek minősíti a véderőjavaslatokat s ezzel szemben teljes erejével követeli az általános egyenlő titkos választói jogot.

A gyűlésből a következő meleghangú levelet intézték Justh Gyulához:

Nagyméltóságú Justh Gyula úrnak, az országos függetlenségi és 48-as párt elnökének.

Budapest.

A Földeáki függetlenségi és 48-as párt folyó évi július hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlése alkalmával a legmelegebben üdvözlö Nagyméltóságodat, valamint harcos társait, akik fáradságát nem ismerve édes hazánk jólétéért küzdenek.

Nagyméltóságod önzetlen és a nemzet jogaiért való küzdelméből mi is bizalmat és bátorságot merítve, semmitől vissza nem riadva, fölünk telhetőleg kitarunk és küzdünk azon zászló alatt, melyet Nagyméltóságod fenn lobogtat és amelyre az van írva: „Le a nemzetre elvisehelhetetlen katonai terhekkel! Eljen az általános egyenlő titkos községekintti szabványi jog.”

Kérjük Nagyméltóságodat és küzdő társait, tartsanak ki a véderőjavaslatok ellen, valamint az általános egyenlő titkos választói jog mellett való harcban.

Úgy Nagyméltóságodat, valamint a hazafias ellenzékét biztosítjuk rendíthetetlen bizalmunkról és ragaszkodásunkról.

A magyarok Istene segítségét kérve a nemzet jogaiért való küzdelmünkhöz, maradunk hazafias üdvözléssel.

Földeák, 1911. július 30.

A Földeáki függetlenségi és 48-as párt nevében.

Adok Mihály Bugyi István
köri elnök. pártelnök.

Az üdvözlő levelet most küldték fel a függetlenségi és 48-as párt kiváló elnökéhez. Egyben azt is elhatározták, hogy e hó 27-én Földeák főterén nagy népgyűlést rendeznek a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő, titkos választójog érdekében.

kp.

Mit követel a véderőreform?

A verádó terén.

III.

B.) A békelétszámban.

Ha az osztrák honvédség létszámát is ugyanazon arányban növelnék, mint a magyar honvédségét, akkor az osztrák Landwehr létszámát kérek 80 ezer főre kellene szaporítani, holott — a mint kimutattuk — csupán 44 ezerre emelik.

Nemde ebből is nyilvánvaló az a főreklvése Khuenéknak, hogy csak hadd katonáskodjék a magyar, hadd pusztítsa idejét s erejét a katonai tényleges szolgálásban, hogy ne maradjon itthon elegendő munkás-kéz, hogy ne gyarapodhassunk, az osztráknak meg ne kelljen annyit katonáskodni, az hadd gyarapodjék otthon a polgári munkában.

Hogy mennyire kedvez a reformjavaslat az osztráknak a magyarok hátrányára, ezt még a következő adatokból is megállapítjuk. Ez adatok a fenti adatokból természetesen folynak. Nézzük csak meg, hogy a fentiek szerint, hanyadik lélek tényleges katonai mi nálunk és hanyadik az osztrákoknál?

Az összlakosságából a reform előtt tényleges katonai volt:

Az egész monarchiában minden 136-ik, Ausztriában minden 137-ik, Magyarországon minden 137-ik lélek.

Ha pedig életbe lépne a most tárgyalt reform, akkor

a monarchiában minden 107-ik, Ausztriában minden 113-ik s Magyarországon minden 100-ik léleknek katonának kell lenni.

Ez azt teszi tehát, hogyha a Khuen-féle katonai véderőjavaslat megvaló-

sul, akkor Magyarországon minden 100-ik lélek katonai lesz az — összlakosságából, vagyis mivel az összlakosságnak a fele nő és csak a fele finemű, azt is teszi tehát ez, hogy Magyarországon a fiúgyermeket sőt még a esecsemőket is ideértve, minden 50-ik finemű katonai kell hogy legyen.

Erről a javaslatról állította pedig Khuen, hogy ez „általános és hasznos” lesz a magyar gazdasági életre.

Ilyet mert állítani teljes cinizmussal Magyarország miniszterelnöke az egész ország előtt. Így akarják félrevezetni odavetett szólásokkal a magyar nemzetet, akkor, mikor nyilván tudják ők maguk is, tudják, mert hiszen a rideg számok nem esznek, hogy ez a beszédjük vakmerő ámitása a nemzetnek.

Hogy e verádóval mennyivel inkább megterhelik a magyar nemzetet, mint azt osztrákok, hadd álljon itt még százalékokban is kifejezve az ujone-létszámemelés és ennek folytán való békelétszámemelkedés.

Hát így a dolog: Az ujoneok száma nőni fog.

Ausztriában 33000 fővel, vagyis 35 százalékkal.

Magyarországon 36500 fővel, vagyis 64 százalékkal.

A békelétszámban lekötötték száma, vagyis a ténylegesen szolgáló katonai több lesz.

Ausztriában 46610 fővel, vagyis 20 százalékkal.

Magyarországon pedig 55858 fővel, vagyis 36 százalékkal.

Az igazságtalan aránytalanságot itt se kell senkinek se magyarázni. Nagyön is látható.

És Khuen, meg munkapárti hada merik azt állítani, hogy a véderőjavaslatoknak törvényté váló keresztül hajszolása a magyar nemzet érdekében van. Merik állítani, hogy hazafias munka a munkájok! Akkor a mikor miuden szám harsányan kiáltja, hogy mennyire csakis Ausztria érdekében és mennyire csakis a magyar nemzet kárára szól ez az egész katonai javaslat.

Ha ez is hazafias munka, akkor ez a nemzet tagadja meg egyszerre Boeskyt, a Rákócziakat és Kosuth Lajost, mert nem ezek voltak a hazafiak, hanem a magyar hazafiság diosőségébe azonnal az Oeskayakat, Jellasicot, Hurbánt, Jankut s Haynaut öltöztette, mert ezek voltak a magyar nemzet igazi jóakarói, az igazi magyar hazafiak! No meg melléttük most — Khuen Héderváry Károly!

Közli: kp.

Megjött az államsegély

A városi tisztviselők öröme.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 2.

A kormány régen tervbe vette, hogy a városok helyzetén a városokról szóló törvény megalkotásával segít. Ez azonban még ma is csak terv. Hogy mikor valósul meg, azt ma még csak sejteni is alig lehet. A mai politikai állapotok egyenesen kizárják a városokra vonatkozó ezen üdvös törvény megalkotását.

Mindaddig, míg ez a törvény megalkotva nincs, a városok helyzetén sem lesz kellőképpen segíve.

Az a körülmény, hogy a miniszter évenként bizonyos segélyt utal ki a városoknak, nem sokat lendít a városok helyzetén, mert a segély nincs arányban azzal a munkával, melyet a városok végeznek az államnak.

A kormány az elmúlt évben 20 ezer koronát adott ilyen címen

Makó városának. Ez évben is ennyit utalt ki.

A miniszternek a 20 ezer korona kiutalására vonatkozó leirata, mely egyben a városokról szóló törvényről is megemlékezik, a következő:

A lehetőséghez képest még ebben az évben törvényjavaslatot szándékozom előterjeszteni, mely a törvényhatósági joggal felruházott és a r. t. városok állami segélyezésének kérdését is szabályozni fogja. Addig is azonban, amíg az evégből szükséges előmunkálatok befejezettek s a törvényhozás akarata megnyilvánulhat, gondoskodni kívántam arról, hogy a városoknak az állami segély az eddigi mértékben az állami költségvetésnek törvényerőre emelkedése után, azonnal rendelkezésre álljon. — Ennél fogva a belügyi tárca 1911. évi költségvetésében a városok segélyezésére előirányzott 3 millió koronából a városok részére a mai napon 2 millió koronát utalványoztam ki. — A fennmaradó egy millió koronából az egyes városok részére jutó segély hovatartásáról a rendelkező törvény lesz már irányadó. — A 2 millió koronából a város 20000, azaz huszezer koronát jelen szám alatt kiadott rendelettel az ottani m. kir. adóhivatalnál kiutalványoztam. Felhívom a város közönségét, hogy a kiutalványozott segélyösszegnek a pénztárnok és ellenőr által aláírt, a polgármester vagy helyettese által látta-mozott nyugtára való felvétele és annak a házi pénztári számadásban való bevételezése iránt intézkedjék.

Dacára annak, hogy Makó városa az említett törvény megalkotása után 20 ezer koronánál jóval többet fog kapni, a ma kiutalt 20 ezer korona nagy örömet okozott a silány fizetésű tisztikar kebelében.

A halasi rablógyilkos.

Az újabb Vitális.

(Saját tudósítónktól.)

Megemlékeztünk mai lapunkban arról a borzalmas rablógyilkosságról, melyet Halason Mezei Szilvenka István, egy szabadkai származású züllött csavargó követett el, akit most huszonöt csendőr üldöz.

A kegyetlen rablógyilkosnak ez már nem az első bűne. Eddigi viselt dolgairól a következő újabb tudósításban számolunk be:

Ez a meztelábos csavargó egyike a legveszedelmesebb gonosztevőknek, kétszer már törvény előtt állott emberölésért és most már harmadszor száradt a kezén párolgó, piros embervér. Most buvlk, bujdósik a kukoricásban és a kazlak mögött, rejtekhelyet keres elhagyott tanyákon, meglapul minden cserje mögött, nappal árokban alszik, hidak alatt, éjjel lábujjhegyen sompolyog, éhesen bitangol a földeken keresztül, reszkető ujjakkal kopog a világos ablakokon és enniavóért könyörög.

A rablógyilkos multja.

Az első gyilkosság.

Az első emberéletet egy boros, dárídós hajnalon, még 1906. decemբerében oltotta ki a rablógyilkos. Bátyjának: Mezei Szilvenka Péternek Szabadkán levő házába gyűlt össze a rokonság. — Ott volt Mezei Szilvenka István is. Hajnalig öbor, muzsika és vitaszó mellett nagyon szépen meg volt a társaság. Ekkor egy sértő szó hangzott el Szilvenka ellen, mely gyújtott, mint a szikra. Egyszerre felugrott Szilvenka s egy obanicaival három-négy ellenfelének is

bezusztta a fejét, ezek közül az egyiket oly erővel, hogy rá néhány napra meghalt. Mezei Szilvenka tehát ezért a megölt ember életéért két évi fegyházat kapott, amit Vácon le is töltött.

A második gyilkosság.

A második gyilkosságot három éve: 1909. januárjában követte el Mezei Szilvenka István Varga Potyka Simon cimborájával. A két jó barát addig itta a sűrű vörös bort és addig-addig beszélgetett mindenféléről a világon a koresmában, míg Mezei valami kemény szót talált mondani a pajtásának. Varga a sértésre felkelt az asztaltól és szó nélkül eltávozott. Szilvenka később az éjszakában hazafelé indult. Alig tett azonban néhány lépést, mikor az egyik kapuból előugrott a vérig sértett Varga Simon és készentartott bicskájával kétszer a Szilvenka oldalába szurt. Ez felhördült, de a következő pillanatban már szembe szállt támadójával, már az ő kezében is megvillant a bicska. A bicska megvillant és visszatarthatatlanul, végzeteszerűleg lesújtott Varga Simon mellére. A megszurtt ember halálordítást hallatott és holtan esett össze a földön.

A rendőrség másnap letartóztatta Mezeit, de mindössze csak negyvennyolc óráig tartotta fogva, mert kiderült, hogy Szilvenka amit tett, önvédelemből tette. A gyilkos épen abban az órában szabadult ki a börtönből, mikor áldozata temetésére megkondgatták a harangot. Mezei elment a gyászház előtt, egyenesen a Puzdorics-féle koresmába sietett és ott bort meg tamburásokat kért. Mikor a menet a koresma előtt egy pillanatra megállt, Mezei a tamburásokkal kiállt a koresmaajtóba és ott a gyászolók szemeláttára szilaj táncot járt. Másnap az egész város erről a temetésről beszélt.

Szilvenka, a rendőr.

Mezei Szilvenka István rendőr is volt. Igaz, hogy mindössze 24 órán át viselte a kardot, a csákót, az egyenruhát, de azért letagadhatatlan rendőr is volt. 1901-ben, mikor a katonaságtól hazajött, jelentkezett a város főkapitányságánál, hogy rendőr akar lenni és 1902-ben már ki is volt nevezve rendőrnek. Működését azzal kezdte meg, hogy Szabadkán a zenai uton lévő Perge-koresmában berugott és kardjával az összes vendégeket kiverte onnan. Egyet-kettőt könnyebben meg is sebesített közülök. A főkapitány, mikor erről másnap tudomást szerzett, Szilvenkát kidobta a rendőrség kötelékéből.

Ez volt a halasi rabgyilkos.

NAPI HIREK

Makó, aug. 1.

Tájékoztató,

Naptár. Augusztus 3. Csütörtök. Római kath. István vt. t. mt. Gör. kath: Sim és Ján. Julius 21. — Nap két 4 óra 39 perc, nyugszik 7 óra 31 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Lényegtelen hőváltozással helyenkint esőzés és zivatarok. Sürgönyprognózis: Enyhe, elvéve csapadék, zivatarok. Déli hőmérséklet: 24-2 fok Celsiusus.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

A rendőrkapitány indítvány. Rákossy Gyula rendőrkapitány ma a helyhatósági állatorvosnak az igácsi csárdához való kihelyezése iránt terjesztett be indítványt Makó város tanácsához. A rendőrkapitány a tanyán lakó polgárok érdekeit akarja szolgálalni indítványával, mert a tanyán nincs állatorvos és a városban a helyhatósági állatorvosi teendőket a m. kir. állatorvos látná el. A tanyai polgárokra annyiban is előnyös volna a rendőrkapitány indítványa, mert a kihelyezett állatorvos végezné kint a járlat keze-

lést is. A rendőrkapitány indítványát a városi tanács pénteken tartandó ülésén tárgyalja és ennek javaslatával kerül az a képviselőtestületnek e havi közgyűlésére elé.

Jönnek a színészek. Megemlékeztünk előző számunkban arról, hogy a szombathelyi szinkör, melyet Nádassy József színiigazgató épített, leégett. E kényszerítő körülmény arra indította Nádassy színiigazgatót, hogy Makón a színészeket előbb nyissa meg, mint tulajdonképpen megnyitni akart. Nádassy József színiigazgató ugyanis sürgőnyt küldött ma Rákossy Gyula rendőrkapitányhoz, melyben arra kér engedélyt, hogy előadásait Makón e hó 10-én megkezdhesse. A rendőrkapitány a kért engedélyt megadta. Nádassy a színt más különben csak e hó 15-én nyitotta volna meg. Itt említjük meg, hogy a Nádassy szombathelyi nyári színház leégése alkalmával nyomorba jutott színtársulata tagjai érdekében Szombathelyen segélyakció indult meg és eddig ezeröttszáz korona gyűlt össze. A megtartott tüzendészet vizsgálat megállapította, hogy a tűz rövid zárlat következtében keletkezett.

Vértesi Arnold meghalt. A régi magyar írói világnak érdekes és eredeti alakja dőlt ki az élők sorából. Vértesi Arnold, a Kiszfaludi és a Petőfi-Társaság tagja halt meg tegnap délután Budapesten, hetvenöt éves korában. Már régebbi idő óta betegeskedett, de súlyosabban csak az utóbbi napokban nehezedett rá a betegség. Vértesi Arnold régi, érdemes munkása volt a magyar irodalomnak. Az abszolutizmus korában fejlődött ki irodalmi pályája s e hosszú idő alatt rengeteg munkásságot fejtett ki.

Javítják a püspöki parkot. A püspöki parknak alig van oly része, amely az idő viszonyosságait szemmel láthatólag ne szenvedne. A növények, padok és a kerítése igen silány képet mutatnak. Már lapunkban is rá mutattunk e szomorú állapotára a parknak. A sok nógatásnak végre meg lett a kívánt eredménye. Hozzá fogtak és javítgatják a park kerítését. Azt hisszük, hogy ezután következik a padok kijavítása. És ha mindezek meglesznek, az ég könyörületesebb lesz a növényzet iránt is, mert azt aligha várhatjuk a város hatóságától, hogy egy kis öntözést végeztesse a parkban. Hogy is volna ez várható, mikor az utcák öntözését is az égiek gondjaiba ajánlja.

Országos ünnep. István király napján Esztergomban országos ünnepségek lesznek, melyre a rendező bizottság tegnap meghívta a városi tanácsot is. Ugy halljuk, hogy az ünnepségre igen sokan mennek Makóról is.

Járdát kérő utca. Sipos István és társai Kálvin-utca lakosok ma kérvényt intéztek Makóvárosához, melyben utcájuk északi oldalának téglajárdával való ellátását kérik. A kérelmet e havi rendes közgyűlésen tárgyalja Makóváros képviselőtestülete.

A vasut és a gabona. Az aradcsanádi vasutak igazgatósága ma átírt Makó város rendőrhatalmának, hogy figyelmeztesse a vasuti pályatest mellett elterülő szántóföldek tulajdonosait, hogy buza és egyéb kerszetteket, takarmánybogyókat legalább 95 méter távolságra helyezték a vasuti pályatest tengelyétől számítva, mert a pályatesthez közelebb rakott takarmányok épségéért az érvényben levő rendeletek és szabályok értelmében azok kigyulladására miatt

szavatosságot nem vállal. Különösen tekintettel az ideai nagy szárazságra helyes e távolságnak betartása, mert a mozdonyokból kiszálló szikra könnyen gyújt.

A gyors biciklizés ellen. Az egészen helyes intézkedés volt a rendőrhatalom részéről, hogy a bicikliket megszámozták. Jó ez azért is, ha a biciklis elítél valakit és az nem volna ismerős, a számjáról rendszerint meglehetne állapítani kilétét. Igaz, hogy egy biciklin a tulajdonoson kívül akár hányan futkározhatnak. Minthogy e futkározás néha örült vágatással jár, kénytelenek vagyunk ezt e helyen szóvá tenni. Gyakran tapasztaljuk ugyanis, hogy a biciklisek a legforgalmasabb utcákon örült vágatással rohannak és veszélyeztetik az emberek életbiztonságát. A gyors biciklizésre felhívjuk a rendőrség figyelmét.

„Csendélet a Korzóban.” E címen megírt tegnapi híreinkre Kovács Antal sertés kereskedő ma benn járt szerkesztőségünkben s kijelentette, hogy nem ő az a Kovács Antal, a kit vasárnap este a Korzóból kidobtak. A tényleg kidobott Kovács Antal gazdálkodó ember s csak régebben foglalkozott sovány sertések adásvételével.

Vélemény a tombola estélyekről. Készséggel regisztráljuk egy előkelő urinó véleményét a tombola estélyekről. Többek között elmondta, hogy férje kártyás, mulató, kiesapongó volt az utóbbi időkig — őt pedig elhanyagolta. A legutóbbi tombola estélyen véletlenül együtt jelentek meg és azóta férje mintha kieserőlvé volna, mint a férj lett. Nem vágyik sehova, csak az otthon kávéházi tombola estélyre — feleségestül. Azt mondja, hogy az estély igazgató, kielégíti a nyereség vágyát, a játékszenvedélyt, feledtetni az italo mulatság örömeit és ami fő, a város elegáns előkelőségének talált helye. Próbálja meg, aki mindezt el nem hiszi.

Szökött tanonc. Szücs Péter kovácsinas pár nappal ezelőtt eltűnt gazdájától Bagaméri Mihálytól és azóta nyoma veszett. A szökött tanoncot a rendőrség körözi.

Aki revolverrel fizet.

Rabló a vegyeskereskedésben.

— Lapunk tudósítójától. —

Yozsek József 16 éves mohácsi illetőségű cipészegéd már hónapok óta foglalkozás és egy fillér nélkül kóborol a világban. Csavargásai közben tegnap hajnalban Bajára érkezett a facér legény, ahol először is enni való után nézett. Reggel hat órakor bement Weisz József vegyeskereskedésébe, ott ugynevezett hanyag előkelőséggel helyet foglalt és reggelit kért. Derűre-borura rendelt minden jóból, ami az üzletben akadt és mindent, amit elébe tettek, farkas étvágyal elfogyasztott. A reggelit három spriccer fejezte be.

Mikor a facér cipészegéd ezzel így szépen elkészült, felkelt és bevásárolt az üzletben egyet-mást. Cigaretta, szivart, vaját, szalámit, kenyeret vett, összesen 23 korona 70 fillér árut. A kiválasztott holmikat becsomagoltatta, a csomagot magához vette és odaszólt a kereskedőnek:

— Fizetek.

A kereskedő elébe lépett és várta mi lesz már. Yozsek pedig ebben a pillanatban revolvert rántott, Weisz mellének szegezte azt és rákiáltott:

— Ezzel fizetek. Jobb ha békében hagy elmenni.

A kereskedő azonban nem ijedt meg, hanem egy hirtelen mozdulattal félreütötte a fegyvert, majd alkalmazottjaival a merénylőre vetette magát. Nem telt bele két perc és Yozsek József guzsba kötve feküdt a bolthelyiség padlóján.

Vozsek kihallgatása alkalmával tagadta, hogy revolvert szegzett volna a kereskedőre, mindössze csak annyit ismert be, hogy fizetés nélkül akart elmenni. Tagadása azonban hiábavaló, mert a jelenetnek négy-öt szemtanuja is volt. Arra a kérdésre, hogy miért rendelt reggelit és miért vásárolt össze mindenfélét, mikor egy fillérje se volt a rabló azt felelte: azért, mert éhes volt. Az ügyészség zsarolásért rendelte el ellene a nyomozást.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődőnek, Helyben. Hogy a most folyó aszfaltozási munkálatokat ki ellenőrzi, azt nemcsak Ön, hanem mi se láttuk még az ellenőrzésnek legkisebb nyomát se. Pedig mi is azt hisszük, amit Ön, hogy a város előljáróságának törődnie kellene ezzel a nagyszabású munkával, amely a város polgárait több mint másfél százezer korona újabb terhet rak. Különben, mint tudjuk, a legközelebbi városi közgyűlés foglalkozni fog az — aszfaltozás ügyével ebben az irányban is.

NYILT-TÉR. *)

— Nyilatkozat.

Mivel nőm, szül. Hadik Etel 4 hét óta velem a közös háztartást megszakította, ennélfogva kijelentem, hogy hitelügyletből, vagy kölcsönből származó adósságait nem fogom kifizetni.

Török Imre,
acev. kalauz.

(*)E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Ma

tombola-estély

az Otthon-kávéház

terasszán.

Arjegyzék!

I. rendű kis üsti valódi szeszmentes pálinkák literenként 1 frt.

Nagyobb vételnél nagyobb árengedmény

Igen jó minőségű pálinkák 62, 70 és 80 krajcár literenként. Ezeknél a minőségeknél és nagyobb vételnél nagyobb árengedmény van!!!

Mindennemű munkáspálinkák legjobb minőségben 52, 46 és 40 krajcár literenként

Iritz Sámuel özv. cégnél

mindennemű édes italok kedvező árban kaphatók! (12)

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ö maga. (4)

II.

A vademberek közt.

Egy napon azonban több malájkunk között én is, meggondolatlanul bemertünk hatolni a tiltott vidékre s csakhamar egy faluhoz értünk, ahol megpihentünk. Az itteni lakosság mindjárt kezdetben gyanusan fogadott bennünket s a mint egyik emberem akaratlanul megsértett egy benszülöttet, a fél falu feltámadt ellenünk és vissza kellett huzódnunk.

Egész erőnkől igyekeztünk vissza a partra, mikor a barátságos törzsfőnök arra jött és találkozott velünk. Közbelépett a felbőszült törzsbelleiknél az érdekünkben és sikerült lecsillapítani őket.

A hajóra érve, mely a parttól egy mértföldnyire horgonyozott, Jensen panaszkodott nekem, hogy csaknem előzölötték őt a benszülöttek, kik erőnek erejével a fedélzetre jöttek gyümölcsöt és más terményekkel, hogy csere útján eladják. Elmondta, hogy roppant idegessé tette őt a tömeg, mely a hajót megrohanta és alá s fel járt rajta, mintha csak joga volna hozzá.

— Nines inyemre az ilyen dolog, mondta a kapitány, jobb szerettem volna kirugdosni őket.

Másnap reggel, a mint a benszülöttek csónakainak szokásos raja közelünkbe ért, vonakodtunk egyetlen egy embert is a hajóra boesátani. Míg ezt magyaráztunk nekik, barátunk: a törzsfőnök maga is megérkezett egy féltucat előkelő benszülöttel, kiket jobbbára ismertem, azzal a most már barátságos főnökkel egyetemben, kinek a haragját előtte való napon magunkra vontuk. Mind esupa előzékenység volt s méltóságos magatartást árukt el. Jensen kapitány azután magunkra vontuk. Mind esupa előzékenység volt s méltóságos magatartást árukt el. Jensen kapitány azután magunkra vontuk. Mind esupa előzékenység volt s méltóságos magatartást árukt el.

Mikor mind eltűntek, sajátóságos esőnd szállt a hajóra, a tengerre, a tropikus partra s a küszöbön álló veszély különös érzése látszott elfojtani mindnyájunkat.

Tudtuk, hogy megsértettük a benszülötteket s miután egyet sem láttunk közülök a parton, egész világos volt, hogy valami bosszút forralnak. Szerettük volna felhuzni a horgonyt s bevitorlázni a nyílt tengerre, csak-hogy szerencsétlenségre teljes szélcsend volt és vitorláink, melyeket gyors indulásra előkészítettünk, lomhán, mozdulatlanul lógtak le.

Egyszerre, a mint aggódva tekintgettünk a part irányában, megdöbbenve vettünk észre legalább is husz teljesen felszerelt hadi-csónakot, mind-egyiket 30—40 harcossal, megkerülve a hegyfokot tőlünk bizonyos távolságban s aztán egyenesen a hajónak tartva. Az én furfangos holland üzlettársam támadást sejtett s ehöz képest az összes malájokat baltákkal fegyverezte fel, hogy készen legyenek minden támadásra, melyet eshetőleg a hajó ellen intézhetnek. Leszedtük a lódeszkákat is és erődítést csináltunk belőlük a hajó kereké körül.

Jensen és én puskával fegyvereztük fel magunkat, megtöltöttük kis ágyunkat s kétségbeesett élet-halál-haragra készültünk a tulnyomó tömeggel szemben.

(Folyt. köv.)

A Korzó-kávéházban

vasárnap, hétfőn csütörtökön PURCSI KÁROLY, kedden, szerdán és szombaton KOLOMPÁR BÉLA zenekara játszik.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék áremgémény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszabályozva jóállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táperejű

KÉTSZERSÜLTEMET.

Betegeknek, ugyisintén csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültem úgy ízére, mint táperejére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek. (13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.
Valódi ó-törköly pálinka literje 1 frt. 20 kr.
Iritz Sámuel özv. cégnél
Valódiságért szavatosságot vállal a cég. (12)

Kiadó ház.

Lonovics-sugarúton most épülő házam, melyben négy szoba van, az összes mellékhelyiségekkel november 1-től bérbe kiadó.
Dr. Kiss Pál ügyvéd.

Kiadó kotárka.

Tíz öles, szellős-kotárka bérbe kiadó a Deák Ferenc-u. 1610. szám alatt.

A református ó-templom mellett, Berkes-utcai (16 ujszámu)

(10) házam

és az arad-csanádi vasúti rak-tárral szemben egy darab

gyümölcsösöm

eladó. — Értekezhetni lehet ELEK LAJOS cipész, (főtér.)

Ifj. ANTAL JOZSEF

uri szabó Makó. Dessewffy-tér (Makói Ujság új bérházában).

Ujjonnan, modernül berendezett szabó műtermemet, — ahol csakis a legújabb divat szerint a legjutányosabb árak mellett készülnek

férfi öltönyök, felöltők, sport-öltönyök stb.

melveket a t. közönség becses pártfogásába ajánlok.

Dus raktár hazai és külföldi szövet ujdonságokban.

Vidéki megrendelésekre nagy súlyt fektetek.

(19)

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s^a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és béli meghívókat, röpiveket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☒ nyomdája és kiauóhivatala. ☒ Telefon-sz. 124.